

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl „Suaugusiųjų mokymosi“**(tiriamoji nuomonė ES Tarybai pirmininkaujančios Slovėnijos prašymu)**

(2021/C 374/04)

Pranešėja **Tatjana BABRAUSKIENĖ**

Tarybai pirmininkaujančios Slovėnijos prašymas Raštas, 2021 3 19

Teisinis pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsnis
Biuro sprendimas	2021 3 23
Atsakingas skyrius	Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyrius
Priimta skyriuje	2021 6 21
Priimta plenarinėje sesijoje	2021 7 8
Plenarinė sesija Nr.	562
Balsavimo rezultatai (už / prieš / susilaikė)	233 / 3 / 5

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. EESRK palankiai vertina tai, kad daugiau dėmesio skiriama suaugusiųjų mokymuisi, mokymui ir įgūdžių tobulinimui, kaip pakartota naujausiose Europos Komisijos iniciatyvose, daugiausia Europos įgūdžių darbotvarkėje. EESRK ragina nedelsiant parengti ir įgyvendinti tikslingas politikos priemones, kartu skatinant valstybes nares, kaip jau buvo nurodyta EESRK nuomonėje „Švietimo sistemos, padedančios išvengti įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties. Kokio perėjimo reikia?“⁽¹⁾.

1.2. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad spartų naujų technologijų išradimą ir plitimą turi lydėti veiksmingas kvalifikacijos kėlimas ir perkvalifikavimas. EESRK pabrėžia, kad COVID-19 krizės poveikis Europos visuomenei ir ekonomikai dar labiau išryškino veiksmingos švietimo ir mokymo politikos ir aukštos kokybės darbo vietų svarbą remiant tvarų ir teisingą socialinį ir ekonominį atsigavimą ir atsparumą, nes tai labai svarbu siekiant padėti Europai pašalinti pandemijos padarinius. Investicijos į suaugusiųjų mokymąsi ir įgūdžių tobulinimą gali atlikti labai svarbų vaidmenį atgaivinant ekonomiką ir kuriant socialinę Europą.

1.3. EESRK rekomenduoja Europos Komisijai ir valstybėms narėms stiprinti suaugusiųjų mokymosi politiką, laikantis holistinio požiūrio ir gerinant mokymo prieinamumą, kokybę ir įtraukumą, taip pat atsižvelgiant į nacionalinę švietimo kompetenciją ir subsidiarumo principą. EESRK ragina gerinti suaugusiųjų mokymosi politiką plačiąja prasme, atsižvelgiant į veiksmingas strategijas, skirtas naujų įgūdžių reikalavimams, pritaikytiems prie vietos poreikių, tenkinti. EESRK ir socialiniai partneriai pabrėžia, kad svarbu gerinti suaugusiųjų mokymosi pedagogiką ir andragogiką, užtikrinant kokybišką pirminį mokymą, nuolatinį profesinį tobulėjimą ir geresnes bei sąžiningas darbo sąlygas, taip pat palankią darbo aplinką suaugusiųjų mokymo srityje dirbantiems edukologams.

1.4. EESRK pabrėžia, kad suaugusiųjų mokymasis yra labai svarbus siekiant padėti suaugusiems įgyti ir tobulinti pilietiškumo įgūdžius ir aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime. Kad būtų galima įveikti visuomenėje esančius skirtumus ir nelygybę, mokymasis visą gyvenimą turėtų tapti visų žmonių gyvenimo būdu, taip pat jis turėtų tapti realybe darbovietėse. Šiuo atžvilgiu daugiau nei svarbu vartoti savoką „įgūdžiai“ platesne reikšme ir prasme, siejant ir su darbo vieta, ir socialiniu ir asmeniniu gyvenimu holistinio įgūdžių tobulinimo procese.

⁽¹⁾ OL C 228, 2019 7 5, p. 16.

1.5. EESRK pabrėžia suaugusiųjų švietimo svarbą ir apgailestauja, kad ES institucijos ir kelios valstybės narės jo nelaiko politiniu prioritetu, nors suaugusiųjų švietimas yra esminis veiksnys siekiant išnaudoti visą užimtumo ir socialinės įtraukties potencialą ir sudaryti sąlygas suaugusiesiems aktyviai dalyvauti darbo rinkoje ir būti demokratiškais piliečiais. EESRK rekomenduoja valstybėms narėms stiprinti suaugusiųjų mokymosi politiką, valdymą ir finansavimą pagal principus, kuriuos nustato UNESCO keturi švietimo ramsčiai⁽²⁾: mokytis sužinoti, mokytis veikti, mokytis būti ir mokytis gyventi kartu. Siekiant įgyvendinti 4-ąjį darnaus vystymosi tikslą, reikia veiksmingai remti pilietinę visuomenę, kad būtų sukurta partnerystė neformaliojo ir savaiminio mokymosi srityse ir kad būtų užtikrintas veiksmingas žmonių informavimas.

1.6. EESRK siūlo, kad Europos Komisija ir valstybės narės nustatytų pasiekiamus ilgalaikius tikslus ir, atsižvelgdamos į regioninius skirtumus, kiekvienoje valstybėje narėje sukurtų nuolatinę suaugusiųjų dalyvavimo mokymosi veikloje ir kokybiško bei prieinamo mokymosi visą gyvenimą, įskaitant darbuotojų mokymą, stebėsenos sistemą. Šia sistema turėtų būti siekiama užtikrinti, kad kiekvienas asmuo turėtų žinių, įgūdžių, kompetencijų ir nuostatų, kurių reikia Europai, norint sukurti teisingą, darnią, tvarią, skaitmeninę ir turtingą visuomenę. Taip pat svarbu gerinti mokslinius tyrimus ir su įgūdžiais susijusios informacijos apie įgūdžių poreikius ir prognozes rinkimą sektorių ir nacionaliniu lygmenimis, siekiant atnaujinti suaugusiųjų mokymąsi tiems suaugusiesiems, kurių statusas darbo rinkoje keičiasi, ir pagerinti duomenis apie valstybių narių investicijas į suaugusiųjų mokymąsi, taip pat užtikrinti dažną stebėseną ir duomenų apie įmonių rengiamus mokymus ir kursų darbuotojams rinkimą. Socialiniai partneriai ir pilietinė visuomenė turėtų aktyviai dalyvauti gerinant su įgūdžiais susijusios informacijos rinkimą nacionaliniu lygmeniu, įskaitant įgūdžių poreikių analizę, prognozavimą ir numatymą.

1.7. Valstybės narės turi paspartinti 2016 m. gruodžio 19 d. Tarybos rekomendacijos dėl įgūdžių tobulinimo kryptį – naujų galimybių suaugusiesiems⁽³⁾ įgyvendinimą, siekiant užtikrinti, kad visi menkų įgūdžių ir žemos kvalifikacijos suaugusieji tobulintų savo pagrindinius įgūdžius ir būtų orientuojami bei motyvuojami dalyvauti mokyme, kad pagerėtų jų gyvenimo ir įsidarbinimo galimybės. Siekiant užtikrinti, kad 80 % suaugusiųjų turėtų pagrindinius skaitmeninius įgūdžius, EESRK ragina Europos Komisiją ir valstybes nares remti suaugusiuosius, kad jie nemokamai įgytų bent minimalius pagrindinius skaitmeninius įgūdžius, kurie padėtų jiems lengviau įgyti darbo ir kasdienio gyvenimo įgūdžių.

1.8. EESRK primena, kad visiems suaugusiesiems, nepriklausomai nuo jų kvalifikacijos ir socialinės bei ekonominės padėties, reikia padėti gauti prieigą prie kokybiško ir įtraukaus mokymosi visą gyvenimą bei patvirtinti savo įgūdžius ir kompetencijas. Valstybinės užimtumo tarnybos turėtų sudaryti daugiau ir geresnių galimybių gauti deramas ir nemokamas orientavimo bei konsultavimo paslaugas ir užtikrinti, kad visi suaugusieji būtų informuojami apie mokymosi visą gyvenimą galimybes, o darbuotojai – apie tai, kaip keisis darbo vietos ir kokie įgūdžiai reikalingi naujoms darbo vietoms ir užduotims atlikti.

1.9. EESRK prašo Europos Komisijos ir valstybių narių kartu su socialiniais partneriais pradėti informavimo ir sąmoningumo didinimo kampanijas, skirtas suaugusiesiems bei žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos paveiktiems darbuotojams, siekiant padėti darbo jėgai įgyti reikiamų įgūdžių. Europos Komisija, remdamasi Profesinio mokymo įgūdžių savaitės pavyzdžiu, turėtų organizuoti kasmetinius renginius, kad informuotų suaugusiuosius apie suaugusiųjų mokymąsi ir tolesnio mokymosi galimybes ir juos motyvuotų bei padėtų šalims įgyvendinti nacionalinę politiką.

1.10. EESRK pabrėžia subsidiarumo principo svarbą suaugusiųjų mokymosi politikoje, kad būtų atsižvelgta į nacionalinių ir sektorių socialinių partnerių vaidmenį nustatant įgūdžių reikalavimus ir valdant nacionalines sistemas, skirtas finansuoti ir užtikrinti prieigą prie suaugusiųjų mokymosi ir darbuotojų mokymo. EESRK pažymi, kad įgyvendinant Europos socialinių teisių ramsčių turėtų būti užtikrinta, kad visos įmonės turėtų teisę ir galimybę parengti įgūdžių strategijas, atitinkančias inovacijų poreikius, ir remti teisingą darbuotojų perėjimą ir kokybišką pameistrystę jaunimui ir suaugusiesiems žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos kontekste. 2020 m. Tarybos priimtose užimtumo gairėse⁽⁴⁾ aiškiai atskiriamas teisių į mokymą užtikrinimas ir individualių tikslinių išmokų mokymuisi, kaip vienos iš galimų priemonių, teikimas, suteikiant šalims galimybę nuspręsti, kaip užtikrinti tokias teises. Individualios tikslinės išmokos mokymuisi yra priemonės, kurios gali suteikti teisę į mokymo paslaugas. Visi suaugusieji ir darbuotojai – pagal kolektyvines sutartis ir nacionalinės teisės aktus – turi turėti teisę į kokybišką darbuotojų mokymą, apmokamas mokymosi atostogas, kvalifikacijos įgijimą, neformaliojo ir savaiminio mokymosi rezultatų patvirtinimą, taip pat į kokybišką ir lankstų orientavimą ir konsultavimą. ES

⁽²⁾ <https://en.unesco.org/themes/education/research-foresight/revisiting-learning>.

⁽³⁾ OL C 484, 2016 12 24, p. 1.

⁽⁴⁾ Užimtumo gairės.

valstybės narės, dalyvaujant socialiniams partneriams, turi sukurti finansinius mechanizmus ir priemones, kurie palengvintų suaugusiųjų, visų pirma darbuotojų, galimybes mokytis ir dalyvauti mokyme.

1.11. EESRK primena valstybėms narėms, kad jos turi užtikrinti, jog visi suaugusieji, ypač asmenys iš nepalankioje socialinėje ir ekonominėje padėtyje esančių šeimų, turėtų vienodas galimybes mokytis visą gyvenimą ir kad taip būtų patenkinti jų asmeniniai ar karjeros raidos interesai. Siekiant užtikrinti aktyvų ir sveiką senėjimą, reikia teikti tikslingą paramą NEET (nesimokantiems, nedirbantiems ir mokymuose nedalyvaujantiems asmenims), migrantams ir pabėgėliams, nepalankioje padėtyje esančioms ir pažeidžiamoms grupėms, taip pat vyresnio amžiaus žmonėms. EESRK ragina Europos Komisiją užtikrinti, kad naujojoje ES neįgaliųjų teisių strategijoje švietimo klausimu dėmesys būtų skiriamas visų amžiaus grupių besimokantiems asmenims ir būtų siekiama užtikrinti, kad suaugusiųjų švietimas būtų prieinamas ir nemokamas visiems neįgaliams ir mokymosi sunkumų patiriantiems asmenims fiziškai prieinamoje aplinkoje, taip pat, kad mokytojai būtų mokomi, kaip pritaikyti savo pamokas ir užtikrinti, kad mokymasis internetu taip pat būtų prieinamas.

1.12. EESRK pabrėžia, kad švietimo ir mokymo sistemoms labai svarbus yra demokratinis valdymas, įskaitant veiksmingą socialinį dialogą ir prasmingas konsultacijas su pilietinės visuomenės organizacijomis, siekiant remti visų suaugusiųjų, ypač darbuotojų ir bedarbių, įgūdžių tobulinimą, kartu įgyvendinant ES dalyvavimo suaugusiųjų mokymosi veikloje tikslus, nustatytus Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų plane, Tarybos rekomendacijoje dėl profesinio rengimo ir mokymo ir Osnabriuko deklaracijoje, taip pat prisidedant prie būsimos Tarybos rezoliucijos dėl suaugusiųjų mokymosi darbotvarkės. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad socialinis dialogas ir profesinių sąjungų bei darbdavių sąveika yra labai svarbūs didinant suaugusiųjų mokymosi prieinamumą visiems, skatinant lankstumą ir orientavimą, derinant mokymą su darbo rinkos poreikiais, užtikrinant mokymo kokybę ir finansavimą.

1.13. EESRK pabrėžia, kad visi suaugusieji, ypač darbuotojai, turi turėti geresnę prieigą prie naujausios informacijos apie įgūdžių pripažinimo ir patvirtinimo procedūras. Tai galima pasiekti veiksmingai įgyvendinant 2012 m. gruodžio 20 d. Tarybos rekomendaciją dėl neformaliojo ir savaiminio mokymosi rezultatų patvirtinimo ⁽⁵⁾ ir užtikrinant, kad pripažinimo sistemoms būtų skiriamas pakankamas viešasis finansavimas kiekvienoje ES šalyje. Užtikrindami mokymo rezultatų pripažinimą, darbdaviai ir profesinės sąjungos gali padėti kelti darbuotojų kvalifikacijos lygį, prisidėti prie jų karjeros raidos ir pasirūpinti, kad darbo rinkoje jiems būtų užtikrintas teisingas perėjimas iš vienos darbo vietos į kitą. Labai svarbu, kad socialiniai partneriai dalyvautų suaugusiųjų mokymosi, darbuotojų mokymo ir apmokamų mokymosi atostogų sistemų valdyme, be kita ko, skatinant bendrus socialinių partnerių veiksmus.

1.14. EESRK pabrėžia, kad kvalifikacijos kėlimas ir perkvalifikavimas yra itin svarbūs remiant žaliąją ir skaitmeninę pramonės pertvarką ir kad jie turi būti laikomi socialine ir ekonomine pareiga, siekiant užtikrinti įtraukų mokymą kokybiškoms darbo vietoms ir teisingą pertvarką visiems žmonėms. Siekiant remti darbuotojų kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą, reikia į ateičių orientuotos pramonės strategijos, įskaitant veiksmingą įgūdžių politiką. Tai gali padėti užtikrinti teisingą ir socialiniu požiūriu deramą perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, subalansuojant darbo rinką, taip prisidedant prie įtraukaus skaitmeninio ir aukštos kokybės darbo vietų. Bendrovėms reikia suteikti veiksmingą paramą, kad jos galėtų stiprinti ir finansuoti savo darbuotojų kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą, siekiant skatinti inovacijas. Kartu turėtų būti atsižvelgiama į bendrus ekonominius ir socialinius interesus. Pagal kolektyvines sutartis turėtų būti nustatytos galimybės gauti įvairių rūšių apmokamas mokymosi atostogas darbuotojų asmeniniams ir profesiniams poreikiams tenkinti. EESRK primena ES valstybėms narėms, kad jos turi kiek galima greičiau darbuotojų galimybes išeiti apmokamų mokymosi atostogų suderinti su TDO konvencija Nr. 140 dėl apmokamų mokymosi atostogų, imantis veiksmų nacionaliniu lygmeniu ir sudarant kolektyvines sutartis, taip pat, padedant socialiniams partneriams, užtikrinti veiksmingą naudojimąsi šiomis atostogomis.

1.15. EESRK pritaria tvariam nacionaliniam suaugusiųjų mokymosi finansavimui, kurį papildo veiksmingas ES lėšų naudojimas, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę (EGADP), siekiant remti ekonomikos augimą ir kurti atsparią visuomenę, atsižvelgiant į skaitmeninę ir žaliąją ekonomikos pertvarką, taip pat visiems užtikrinant kokybišką ir įtraukų suaugusiųjų mokymąsi, įskaitant bedarbius ir darbo rinkoje nedalyvaujančius asmenis, ypatingą dėmesį skiriant tam, kad būtų užtikrintas mokymo paslaugų teikimas ir prieinamumas visiems darbuotojams. Šiuo tikslu reikia aiškaus įsipareigojimo Europos ir nacionaliniu lygmenimis skirti atitinkamą turimų išteklių dalį, siekiant skatinti sistemingų ir koordinuotų suaugusiųjų mokymosi sistemų, kaip pagrindinės nacionalinių planų dalies, kūrimą.

⁽⁵⁾ OL C 398, 2012 12 22, p. 1.

1.16. EESRK pabrėžia, kad svarbu užtikrinti suaugusiųjų mokymosi ir mokymo kokybę, aktualumą, veiksmingumą ir įtraukumą. EESRK siūlo paraginti valstybes nares užtikrinti, kad visose švietimo ir darbuotojų mokymo programose ir planuose būtų aiškiai apibrėžti mokymosi rezultatai ir bendrieji gebėjimai, o Europos Komisija turėtų toliau dirbti įgyvendinant 2018 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendaciją dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų⁽⁶⁾ ir remiant bendrus socialinių partnerių veiksmus. Svarbu tobulinti suaugusiųjų mokymosi kokybės užtikrinimo sistemas ir toliau plėtoti Europos Komisijos EQAVET tinklą, taikant juos suaugusiųjų mokymuisi, tęstiniam profesiniam rengimui ir mokymui, pameistrystei ir darbuotojų mokymui. Taip turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos, darbdavių ir darbuotojų poreikių įtraukimą į suaugusiųjų mokymosi programas ir planus.

1.17. EESRK ragina valstybes nares kuo labiau įtraukti įmones ir profesines sąjungas į įgūdžių tobulinimo strategijų kūrimą pereinant prie skaitmeninės ir ekologiškos pramonės. EESRK siūlo aplinkos politiką susieti su švietimo politika ir parengti nacionalines žaliųjų įgūdžių ir kompetencijų strategijas, kad kiekvienas suaugęs asmuo, mokydamasis visą gyvenimą, žinotų apie klimato kaitą, jaustų atsakomybę už poveikį aplinkai ir už darnų vystymąsi ir tam tikslui būtų paskiriami nacionaliniai koordinatoriai.

1.18. EESRK ragina Europos Komisiją ir valstybes nares stiprinti suaugusiųjų mokymosi politiką, kad kokybiškai ir įtraukūs suaugusiųjų mokymosi gyvenimo įgūdžiai taptų visų suaugusiųjų teise, taip pat pasiekti ir padidinti 60 % suaugusiųjų dalyvavimo mokymosi veikloje per metus tikslą, sprendžiant įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties problemą ir stiprinant suaugusiųjų mokymosi, įskaitant darbuotojų mokymą, valdymą bei finansavimą. EESRK ragina Europos Komisiją atkurti atviro koordinavimo metodų valdomą atitinkamų ES valstybių narių ministerijų, atsakingų už suaugusiųjų mokymąsi, socialinių partnerių ir pilietinės visuomenės darbo grupę bei užtikrinti, kad būtų tęsiamas produktyvus ankstesnių suaugusiųjų mokymosi darbo grupių darbas. EESRK taip pat ragina sukurti platformą, kuri būtų skirta nacionaliniams suaugusiųjų mokymosi koordinatoriams, socialiniams partneriams bei suinteresuotiesiems subjektams ir kuri būtų atskirta nuo Europos suaugusiųjų mokymosi elektroninės platformos (EPALE)⁽⁷⁾ ir siūlo reguliariai rengti šių įvairių subjektų tinklo susitikimus.

2. Bendra informacija

2.1. COVID-19 krizė, demografiniai pokyčiai, darbo rinkos skaitmeninimas ir ekonomikos priklausomybės nuo išskatinio kuro mažinimas lemia didžiulius darbo vietų ir užduočių pokyčius. Dar prieš pandemiją buvo prognozuojama, kad dvejose iš penkių darbo vietų kai kurios užduotys pakis, o dėl skaitmeninimo pasikeis 14 % darbo vietų (CEDEFOP). Iki 2030 m. dėl žaliosios pramonės pertvarkos visame pasaulyje gali būti sukurta iki 20 mln. darbo vietų (EBPO). Apie 128 mln. suaugusiųjų⁽⁸⁾ – 46,1 % visų Europos suaugusiųjų – reikia kelti kvalifikaciją ir persikvalifikuoti. Dėl skaitmeninimo, robotizacijos, naujų ekonominių modelių, kaip antai ketvirtosios pramonės revoliucijos ir žiedinės ir dalijimosi ekonomikos, poveikio naujiems įgūdžių reikalavimams, reikia imtis suderintų veiksmų, kad Europoje būtų skatinamas tolesnis suaugusiųjų mokymasis.

2.2. 2021 m. gegužės 7 d. įvykusiame Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime ES šalių vadovai siekė sustiprinti savo išpareigojimą įgyvendinti Europos socialinių teisių ramstį. Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų plane siūlomomis priemonėmis siekiama šių tikslų: sukurti daugiau ir geresnių darbo vietų, skatinti kvalifikaciją ir lygybę ir gerinti socialinę apsaugą ir įtrauktį. Vadovai išsikėlė iki 2030 m. pasiektinus tikslus, pavyzdžiui, bent 60 % suaugusiųjų kasmet turėtų dalyvauti suaugusiųjų mokymosi programoje, o 80 % suaugusiųjų turėtų turėti bent pagrindinius skaitmeninius įgūdžius. Šie tikslai susiję su pirmuoju Europos socialinių teisių ramsčio principu, pagal kurį „kiekvienas turi teisę į kokybišką ir įtraukų švietimą, mokymą ir mokymąsi visą gyvenimą, kad galėtų išsaugoti ir įgyti gebėjimus, leidžiančius visavertiškai dalyvauti visuomenės gyvenime ir sėkmingai įveikti permainas darbo rinkoje“, ir ketvirtajame principo nurodytomis teisėmis, įskaitant paramą mokymui ir perkvalifikavimui, ypač jaunimo galimybes toliau mokytis, atlikti pameistrystę ir stažuotes.

⁽⁶⁾ OL C 189, 2018 6 4, p. 1, https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/council-recommendation-on-key-competences-for-lifelong-learning_lt.

⁽⁷⁾ <https://epale.ec.europa.eu/en>.

⁽⁸⁾ CEDEFOP, *Empowering adults through upskilling and reskilling pathways. Volume 1: adult population with potential for upskilling and reskilling*, 2020 m. vasario mėn.

2.3. Įgyvendinant naujausias Europos Komisijos politikos iniciatyvas⁽⁹⁾, susijusias su mokymusi visą gyvenimą, kvalifikacijos kėlimu ir perkvalifikavimu, reikia padėti įgyvendinti Europos socialinių teisių ramstyje nustatytus tikslus dėl suaugusiųjų mokymosi, veiksmingai plėtojant socialinį dialogą su socialiniais partneriais ir konsultuojantis su pilietine visuomene. Atsižvelgiant į Komisijos rekomendaciją (ES) 2021/402⁽¹⁰⁾, suaugusiųjų mokymosi sistemas reikia papildyti sukuriant veiksmingas orientavimo visą gyvenimą sistemas, vykdant konsultavimo ir informuotumo didinimo veiklą, integruojant pažeidžiamas grupes ir įdiegiant visiems asmenims taikomas veiksmingas neformaliojo ir savaiminio mokymosi rezultatų patvirtinimo sistemas.

3. Bendrosios pastabos

3.1. Tvirtas demokratinis Europos ir nacionalinio lygmens valdymas ir socialinių partnerių galimybės nustatyti įgūdžių poreikius bei prisidėti prie integracijos į darbo rinką didinimo yra labai svarbūs veiksniai kuriant ir įgyvendinant prienamesnes ir kokybiškesnes suaugusiųjų mokymosi sistemas, kuriomis būtų gerinami visų suaugusiųjų gyvenimo ir socialiniai įgūdžiai, įskaitant informuotumo apie darnų vystymąsi didinimą, atsakomybę už aplinką, demokratinį pilietiškumą, toleranciją ir Europos vertybes. Svarbu stiprinti suaugusiųjų mokymosi politiką plačiąja prasme ir atsižvelgti į veiksmingas strategijas, skirtas naujiems įgūdžių reikalavimams tenkinti.

3.2. Veiksmingas socialinis dialogas su socialiniais partneriais ir konsultacijos su pilietine visuomene yra labai svarbūs siekiant užtikrinti, kad suaugusiųjų mokymosi politika būtų sėkmingai parengta ir įgyvendinta. Socialiniai partneriai atlieka svarbų vaidmenį apibrėždami įgūdžių poreikius ir atnaujindami kvalifikacijos profilius, nes bendrovės ir darbuotojai kasdien susiduria su darbo vietų ir užduočių raida. Bendrovės ir darbuotojai turi visapusiškai dalyvauti rengiant strategijas, skirtas tobulinti įgūdžius, susijusius su skaitmenine ir žaliąja pramonės pertvarka.

3.3. Kad suaugusiųjų mokymosi sistemos visiems taptų prienamesnės, reikia parengti tvirtas nacionalines strategijas ir vykdyti tolesnį ES šalių politinį bendradarbiavimą, visų pirma tarp ministerijų, socialinių partnerių švietimo srityje ir atitinkamų pilietinės visuomenės suinteresuotųjų subjektų. Svarbu susieti ES ir nacionalinę, regioninę ir vietos politiką, veiksmingai naudojantis suaugusiųjų mokymosi ir darbuotojų mokymo galimybėmis, taip pat susieti įvairias politikos sritis, kad vykdant socialinę, aplinkos, skaitmeninio ir finansų politiką būtų pagerintas suaugusiųjų mokymasis.

3.4. Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų plane nustatytas plataus užmojo suaugusiųjų mokymosi tikslas gali būti pasiektas, jei, įgyvendinant Tarybos rekomendaciją grindžiamą ES iniciatyvą, šalių Vyriausybės bus skatinamos įvairiomis finansinėmis priemonėmis užtikrinti geresnę prieigą ir pakankamą finansavimą suaugusiųjų mokymuisi ir darbuotojų mokymui. EESRK remiasi savo nuomone „Tvarus mokymosi visą gyvenimą ir įgūdžių ugdymo finansavimas atsižvelgiant į kvalifikuotos darbo jėgos trūkumą“⁽¹¹⁾ ir pabrėžia, kad tvarios viešosios investicijos į suaugusiųjų mokymąsi ir veiksmingos privačios investicijos į darbuotojų mokymą yra būtina sėkmingo politikos priemonių, skirtų visų amžiaus grupių besimokančių asmenų socialiniam ir ekonominiam išitraukimui užtikrinti, įgyvendinimo ir paramos bendrovėms sąlyga. Todėl ekonomikos gaivinimo plano, priemonės „Next Generation ES“ ir kitų ES fondų (pavyzdžiui, ESF+, teisingos pertvarkos fondų) lėšos turi būti naudojamos veiksmingai, jomis, per Europos semestrą, turi būti nuosekliai remiama švietimo ir mokymo politika.

3.5. EESRK pažymi⁽¹²⁾, kad svarbu gerinti visų Europos gyventojų įgūdžius, kompetencijas ir požiūrį aplinkos klausimais, taip pat patenkinti įgūdžių poreikius. ES valstybės narės turi susieti aplinkos politiką su švietimo politika ir parengti nacionalines žaliųjų įgūdžių ir kompetencijų strategijas, kad kiekvienas suaugęs asmuo, mokydamasis visą gyvenimą, suvoktų klimato kaitą, jaustų atsakomybę už aplinką ir tvarų vystymąsi, taip pat jos turi užtikrinti, kad darbuotojai turėtų žaliųjų įgūdžių ir kompetencijų, reikalingų tinkamai pramonės pertvarkai.

⁽⁹⁾ Šios iniciatyvos – tai komunikatas „Europos įgūdžių darbotvarkė, kuria siekiama tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo“, 2020 m. lapkričio 24 d. Tarybos rekomendacija, dėl profesinio rengimo ir mokymo siekiant tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo (OL C 417, 2020 12 2, p. 1), komunikatas „Jaunimo užimtumo rėmimas. Tiltas jaunai kartai į darbo rinką“, Tarybos rekomendacija „Tiltas į darbo rinką. Sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva“ ir 2021–2027 m. skaitmeninio švietimo veiksmų planas.

⁽¹⁰⁾ 2021 m. kovo 4 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2021/402 dėl veiksmingos aktyvios paramos užimtumui po COVID-19 sukeltos krizės (EASE) (OL L 80, 2021 3 8, p. 1).

⁽¹¹⁾ OL C 232, 2020 7 14, p. 8.

⁽¹²⁾ OL C 56, 2021 2 16, p. 1.

3.6. Parama mokymui turi būti skiriama tiems, kuriems jos labiausiai reikia, pavyzdžiui, menkų įgūdžių ir netipiniams darbuotojams. Organizuojant darbuotojų mokymą ir mokymą už bendrovės ribų, kurį finansuoja bendrovės, turi būti remiamas įgūdžių tobulinimas, siekiant patenkinti bendrovių ir darbuotojų poreikius. Siekiant užtikrinti, kad visi darbuotojai, nepriklausomai nuo jų kvalifikacijos lygio ir nuo to, kokios yra jų darbo sąlygos pagal darbo sutartį, gautų galimybę kelti savo kvalifikaciją ir persikvalifikuoti, reikia sudaryti sektorių, nacionalinio ir įmonės lygmens susitarimus, kuriuose būtų numatyti mokymo poreikiai ir mokymo teikimo sąlygos. Reikia sudaryti kolektyvines sutartis, kad darbuotojai turėtų įvairių paskatų naudotis suaugusiųjų mokymosi galimybėmis ir apmokamomis mokymosi atostogomis.

3.7. EESRK remiasi Tarybos rezoliucija dėl atnaujintos Europos suaugusiųjų mokymosi darbotvarkės⁽¹³⁾ ir atkreipia dėmesį į tai, kad valstybės narės turi dėti daugiau pastangų mokymo kokybei suaugusiųjų mokymosi sektoriuje gerinti, stiprindamos pirminį švietimą ir tęstinį profesinį tobulėjimą dalyvaujant pedagogams, sudarydamos palankesnes sąlygas pedagogų, instruktorių ir kitų suaugusiųjų mokymo darbuotojų judumui ir užtikrindamos geras darbo sąlygas bei palankią darbo aplinką suaugusiųjų mokymosi personalui. Reikia veiksmingo socialinio dialogo su profesinėmis sąjungomis, kad būtų galima susitarti dėl priemonių, kuriomis siekiama, kad ši profesija taptų patrauklesnė ir pagerinti įdarbinimo procedūras bei darbo vietos išsaugojimą.

3.8. Skaitmeninei medžiagai ir kursams skirtos Europos mainų platformos sukūrimas pagal 2021–2027 m. skaitmeninio švietimo veiksmų planą ir Europos standartai dėl mikrokredencialų gali būti naudingi, suteikiant galimybę dalyvauti suaugusiųjų mokymosi kursuose ir užtikrinant pasitikėjimą jais. Besimokantiems asmenims reikia teikti išsamią informaciją apie tai, ar, išklačius kursus, bus suteikiama visapusiška ar dalinė kvalifikacija, ar bus suteikiami mikrokredencialai, taip pat, kas patvirtina ir užtikrina kursų kokybę, ar ir kaip tie kursai pripažįstami, ir kaip juos galima pakeisti į visapusišką kvalifikaciją.

Bruselis, 2021 m. liepos 8 d.

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkė
Christa SCHWENG*

⁽¹³⁾ OL C 372, 2011 12 20, p. 1.